

ÅRSPLAN

2024 - 2026

hakk
bakk
Skogen
barnehage

Kompetente barn og nærværende voksne

VELKOMMEN TIL HAKKEBAKKESKOGEN BARNEHAGE !

Hakkebakkeskogen Private barnehage

Avdeling Stokka:

Åpningstid: kl.07.30 - 16.30 mandag - fredag

20 barn fra 1 - 6år

Tlf. 913 49 999

E:post: stokka@hakkebakkeskogenbhg.no

Avdeling Tjensvoll:

Åpningstid: kl.07.00 - 16.30 mandag - fredag

20 barn fra 1 - 6år

Tlf: 913 59 999

E:post: tjensvoll@hakkebakkeskogenbhg.no

Styrer / virksomhetsleder:

Tlf: 906 06 773 / 986 57 250

E:post: styrer@hakkebakkeskogenbhg.no

Kompetente barn og nærværende voksne

Hos oss får barna god omsorg og utviklingsmuligheter i et lite og oversiktlig miljø, noe som raskt får alle til å trives og å føle seg "hjemme" og trygge!

Stammeropet vårt

Hakkebakke, hakkebakke hei og hopp!
Her i barnehagen er det topp!

Hakkebakke, hakkebakke hipp hurra!
Vi i barnehagen har det BRA - JA!!!

BARNEHAGESANGEN VÅR

(Me. Når en liten mus skal ut å gå)

Når et lite barn skal ut å gå
Da er første stopp i barnehagen vår.
For der vil du nye venner få.
Gjennom lek og latter, smil og vennskap år for år.
Kom og lek med meg.
Jeg vil vær med deg.
Tralalalalalei.

Alle barn i barnehagen vår,
Nærhet, omsorg fra de voksne får.
Og her liker vi oss veldig bra.
Slik en barnehage burde alle barn få ha.
Lek og samling får,
Ut på tur vi går.
Kjempetopp fra år til år!

(Ingrid J. Bru - pensjonert ped.leder ved avdeling Tjensvoll)

VÅR VISJON ER: *Kompetente barn og nærværende voksne*

Visjonen vår bygger på at vi er opptatt av at alle barna skal oppleve å bli sett hver dag, og kjenne omsorg, tillit og trygghet fra nærværende, varme voksne. Dette har vært kjernen i vårt pedagogiske arbeid i alle år, og det sitter i barnehagens ”ryggmarg”.

Barns tilknytning til sine foreldre eller nære omsorgspersoner danner den viktigste rammen rundt deres utvikling, og barn trenger sensitive og varme voksne rundt seg, både hjemme og i barnehagen. Vi skal være autoritative voksne med god balanse mellom varm omsorg og myndighet, krav og forventninger. De voksnes ledelse og en forutsigbar struktur i hverdagen gir barna trygghet.

“Å dekke barns følelsesmessige behov for kontakt med en voksen som alltid er tilstede, er en avgjørende forutsetning for læring”
(Brantzæg, Torsteinson, Øiestad, Se barnet innenfra, 2023)

Barnas behov for trygg tilknytning og behovet for å utforske sine omgivelser er avhengige av trygge relasjoner. Derfor står relasjonsarbeidet sterkt i vårt daglige virke.

Rammeplan for barnehager sier: *«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger».*

I vårt relasjonsarbeid jobber vi aktivt med nærhet, lydhørhet, innlevelse, evne og vilje til samspill og engasjement i det enkelte barns utvikling og trivsel.

Vi skal være større - sterkere - klokere - god (Circle of security) med fokus på anerkjennelse og toleranse. Av og til er vi både guide, tolk, venn og en å holde i hånden. Vi er barnas trygge havn når de er i barnehagen.

”Den enkelte har aldri med et annet menneske å gjøre uten at han holder noe av dets liv i sin hånd.” (Knud E. Løgstrup).

I vår barnehage jobber vi aktivt med å lære barna til forstå egne og andres følelsesuttrykk, samt hjelpe dem å regulere sine egne følelser i lek og vennskap.

Som voksne er vi viktige rollemodeller, og vi handler ut fra ”Den gyldne regel”: Gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg!

Vi skal gi rom for meningsfulle aktiviteter og varierte utfordringer i et miljø preget av humor og glede! Både det fysiske, psykiske og etiske miljøet danner grunnlaget for hva god omsorg i barnehagen er.

God omsorg og tilknytning til trygge voksne styrker barnas forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre, gode relasjoner og til gradvis å ta større ansvar for seg selv og fellesskapet. På denne måten ønsker vi å medvirke til en fin og minnerik barndom, i en hverdag hvor den gode pedagogikken og de kristne grunnverdier tydelig er forankret i arbeidet vårt.

Barna skal alltid være i sentrum for virksomheten vår. Med det mener vi at de skal få oppleve at de er en verdifull del av fellesskapet, og at de får tilegne seg kunnskaper, erfaringer og innsikt gjennom lek, sosialt samspill og pedagogisk innhold. Samtidig betyr det at alle avgjørelser vi tar skal være til barnas beste.

I vårt arbeid for barns medvirkning, jobber vi aktivt for å fange opp det barna viser interesse for og er nysgjerrige på i hverdagen. Når vi er nærværende voksne fanger vi lettere opp disse tingene. Vi ser på barn som kompetente medvirkere i egen hverdag. Deres stemme er viktig og de skal få kjenne at “dette er MIN barnehage” .

At barna er aktive og medvirkende deltakere i en demokratisk barnehagehverdag, har sitt utspring fra Reggio Emilia filosofien, som vi er inspirert av i vårt pedagogiske arbeid.

AVDELING STOKKA

Her på Stokka er vi fem voksne som jobber sammen. Vi legger vekt på en barnehagehverdag fylt med lek, læring og glede. Vi er opptatt av å være på «gulvet» og være tilstede sammen med barna. Barnehagens visjon er kompetente barn og nærværende voksne, dette er noe vi prøver å leve opp til hver dag. Hvert enkelt barn skal ha en mulighet til å bli sett hos oss. Vi deler derfor barna inn i grupper slik at barna får ta del i aktiviteter som passer alder, og for å møte hvert enkelt barn på deres behov i lek og læring.

Reggio Emilia, som er del av barnehagens visjon, farger barnehagehverdagen vår. Det fysiske rommet står sterkt i Reggio Emilia filosofien, som nevner rommet som den tredje pedagog. På stokka ser vi på lek som en avgjørende del av barns hverdag, og har derfor brukt mye tid og ressurser på å lage et rom som både inspirer og inkluderer til barns lek. «Personalet skal fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek» (Rammeplanen, 2017).

Vi har tur dager to ganger i uken der vi benytter oss av nærmiljøet rundt barnehagen. Når muligheten byr seg til å ta en lengre tur enten med bil eller buss, er vi fleksible for å få det til, da vi ser hvor mye glede barna har av å være på tur. Naturen og uteområde rundt oss blir barnas lekeplass, derfor er det helt naturlig at barna av og til kan være med å bestemme hvor vi skal gå på tur. Barna har med egen ryggsekk, og vi tar ofte lunsjen med oss når vi går på tur.

Her hos oss har vi barn fra alder 0-6 år vi deler barna i tre grupper klatremus (5-6 år), ekornbarn (3-4 år) og brumlemann (1-2 år). Verdien av å ha en barnegruppe med så stor aldersforskjell er mange. Å se hvordan barna strekker seg etter hverandre, lærer av hverandre og finner trygghet i hverandre, er noe vi setter pris på her hos oss.

Hilsen fra Solveig, Ingvild, Ella og Alejandra

AVDELING TJENSVOLL

Her hos oss på avdeling Tjensvoll er hovedfokuset på barna og deres behov i barnehagehverdagen. Dagene i barnehagen er fylt med omsorg, lek, læring, nærhet, vennskap og glede. Vi jobber aktivt med mål om å bedre språk - og læringsmiljøet i barnehagen. Fra høsten 2022 startet vi opp med samling som et satsningsområde, hvor vi bruker samlingsstundene til å lære, erfare, sanse og bygge relasjoner.

Minst en dag i uken går vi på tur og deler barnegruppen inn i tre grupper, klatremus (5-6 år), ekornbarn (3-4 år) og brumlemann (1-2 år). Klatremus og ekornbarna pleier å gå på en felles tur, mens brumlemann går på en annen tur. Ved lengre turer eller planlagte utflukter samler vi alle gruppene for en felles tur. Vi ferdes i barnehagens nærmiljø, men også i lokalsamfunnet. I barnehagens umiddelbare nærhet er det mange flotte turområder og kjekke lekeplasser vi benytter oss av.

Vi ser verdien av å bruke musikk og instrumenter i hverdagen, for å stimulere språkutviklingen. Personalet er opptatt av å være språklige forbilder for barna, derfor er verbal og ikke verbal kommunikasjon (kroppsspråket), noe vi jobber bevisst med. Vi har daglige samlingsstunder synger vi sanger, leker med rim og regler, leser og snakker om bildebøker og leker ulike leker. Samlingene varierer ut ifra tema, og gir rom og mulighet for at barnas tanker og følelser får utløp. Vi har da et særlig fokus på de gode samtalene. Vi jobber også med enkelte prosjekter over lenger tid.

Vennskap og godhet med og mot hverandre, er et gjennomgående tema hos oss. Vi bruker mye tid på samtaler og veiledning med barna for å opprettholde et godt felleskap i barnegruppen. Vi arbeider tett i samråd med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplanen for barnehagen og som er omtalt i årsplanen vår.

Barnehagen er en Reggio Emilia inspirert barnehage. Barnehagens fysiske miljø (rommet som den tredje pedagog) forandres etter barnegruppens behov og ønsker. Barna er og blir satt i sentrum, og alle barna hos oss skal bli sett og hørt. Barns rett til medvirkning i egen barnehagehverdag er noe vi jobber aktivt med, og som blir tatt hensyn til av personalet.

Hilsen fra Bendik, Carina, Michael, Veronica og Irina

VI HAR LATT OSS INSPIRERE AV REGGIO EMILIA FILOSOFIEN

Reggio Emilia er en barnehagefilosofi som er utviklet de siste 40 årene i byen Reggio Emilia i Nord Italia. Den er grunnlagt av barnepsykolog og pedagog Loris Malaguzzi, og hans tanker om UTFORSKING og DELAKTIGHET har blitt en inspirasjonskilde for barnehagen vår.

Grunntanken i filosofien er at alle har rett til å være delaktige i sitt eget liv og i et demokrati, der hver enkelts kapasitet blir sett på som en ressurs for samfunnet.

Filosofiens hovedfokus er å sette barnet i sentrum, og at barna i stor grad skal få medinnflytelse på egen hverdag.

En viktig del av dette er å gi barnet opplevelsen av å bli sett og hørt og ta barnets ytringer på alvor. På den måten jobber vi aktivt for å skape gode bånd og sterk tilknytning mellom barna og de voksne i barnehagen.

Barn lærer gjennom å konstruere sin egen kunnskap i samhandling med andre barn, omgivelsene sine, og kompetente, nysgjerrige og lyttende voksne.

I denne filosofien snakker man om de tre pedagogene i barnas miljø:

1. Barnet selv,
2. Pedagogen (de voksne)
3. Det fysiske miljø.

Alle tre er med på å forme barnets utvikling.

Loris Malaguzzi

BARNES MEDVIRKNING I BARNEHAGEN

Det ligger mye omsorg i å gi barn medvirkning i egen hverdag. Barna har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. (Barnehageloven § 3).

For at det enkelte barn skal bli hørt, sett og forstått ut fra egen verbal og ikke-verbale kommunikasjon, tenker vi at det er avgjørende at barnet møter trygge, stabile voksne i barnehagen som er nysgjerrige og har respekt for og tro på enkeltindividet. Når vi oppnår gjensidig forståelse, vil den voksne imøtekomme barnet bedre, og barnet opplever mestring, bygger opp selvfølelse og kan motiveres til videre utvikling.

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.»
(Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver 2017, s. 27)

Vi voksne har tiltro til at barna ofte har svarene og løsningene når vi gir dem rom til å prøve selv! Vi tenker at barnehagen skal bidra til at barna kan utvikle seg for et godt liv, ikke bare en god skolegang og karriere. Å fokusere på og bekrefte det enkelte barns egne ressurser og ideer, øker barnets trygghets- og mestringfølelse. Reggio Emilia filosofien er godt implementert i barnehagen. Vi lar barnets ideer, interesser, tanker og nysgjerrighet vise vei for læring.

«I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.»
(Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver 2017, s. 21)

Den voksnes rolle er å være tilstede som medforsker i barnets jakt etter svar. Jakten på å utforske verden på sin måte vil, uansett metode, føre til økt kunnskap om fakta, om seg selv og om hvordan vi forholder oss og samarbeider med andre. Barnehagen hjelper barnet med å få fram sitt potensiale og stimulerer det ut fra den det er som individ. For å få til dette, må vi voksne være fleksible, imøtekommende og gode lyttere. Slik barnet blir møtt av de voksne rundt seg, lærer det å møte andre.

Vi voksne i barnehagen skal anerkjenne barnets synspunkter, vi skal la barnet snakke ferdig uten at vi svarer eller konkluderer før det er ferdig. I en travel hverdag er det viktig å alltid huske på hvem vi går på jobb for og hva vi formidler i rollen som rollemodell. Vi har bl.a. barnemøter der barna kommer med synspunkter i planleggingen av barnehagens daglige virksomhet. Vi er fleksible i forhold til våre oppsatte planer og vurderer til enhver tid barnas behov, interesser, dagsform og ønsker. Det er viktig at dere foreldre viser forståelse for dette og respekterer evt. endringer i program og planer.

BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier at: Barnehagens arbeidsmåter skal ivareta barnas behov for omsorg og lek. Fremme læring og gi barn mulighet for medvirkning (Rammeplanen, 2017, s. 43). Hakkebakkeskogen Barnehage er en Reggio Emilia inspirert barnehage, denne filosofien understreker viktighetens av barns medvirkning og miljøer på barns premisser. Voksne som er tett på, som er nysgjerrige sammen med barna, som lytter og er iakttakende på barnas behov og spontanitet. Slik sikrer vi progresjon og at barna får utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Vi jobber til enhver tid mot å ha tilgjengelig utstyr og materialer som sikrer at barna opplever både mestring samtidig som de skal ha noe å strekke seg etter.

I vår barnehage har vi barn i alderen 1-6 år på samme avdeling. Dette gjør at alle barn har noen å strekke seg etter, at de kan mestre på sitt nivå, samtidig som de kan utfordre seg selv ved å se og erfare med og fra andre barn.

Progresjon

Alle barn skal oppleve progresjon og en hverdag som utfordrer dem til å strekke seg til nærmeste utviklingszone (Vygotskij), samtidig skal alle barn oppleve mestring. Barnehagen bruker grupper aktivt i hverdagen, slik at barnehagens innhold blir tilrettelagt mest og best mulig til hvert enkelt barn.

Pedagogene og andre ansatte holder seg oppdaterte på dagsaktuelle tema ved å delta på kurs og lese fagstoff. I tillegg til å bytte ut og rullere på materieller som blir brukt i barnehagehverdagen, for eksempel bøker.

Barnehagens digitale praksis

Barnehagen bruker hjemmesiden aktivt, og legger ut informasjon og bilder fra hverdagen. Det er viktig for barnehagen å ivareta barns personvern.

Det er viktig for ansatte i barnehagen å ha god dømmekraft når en bruker digitale verktøy med barn. Som rammeplanen sier skal en være bevisst på kildekritikk og opphavsrett. De ansatte deltar i mediebruk sammen med barna, slik at vurderingen av relevans alltid er tilstede. Barna skal få utforske og være kreative med digitale verktøy.

PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

I Rammeplanen står det at barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Både foreldre og barn har rett til medvirkning i dette arbeidet. Målet er å gi et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen (s. 37).

Planlegging

Barnehagens ansatte møtes en gang i måneden til avdelingsmøte, i tillegg til personalmøte eller planleggingsdag en gang i måneden. Det utarbeides en månedsplan for hver måned som brukes i personalet. Barnehagen er en Reggio Emilie inspirert barnehage, som vil si at barns medvirkning står sentralt i vårt arbeid. Derav er barns medvirkning i tillegg til årsplanen/månedsplan en viktig pekepinn for hverdagen på avdelingene.

Vurdering

Hver måned oppsummeres måneden som har gått i et månedsbrev som sendes til foreldrene. Her reflekterer vi over måneden og viser til årsplan og rammeplan. Hvert halvår skrives det også halvårsrapporter for begge avdelingene. Arbeidet vurderes også kontinuerlig på ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter, planleggingsdager og liknende. I tillegg bruker vi refleksjon og veiledning i hverdagen. Foreldreundersøkelsen som gjennomføres en gang i året er en svært verdifull og viktig del av vårt vurderingsarbeid. Denne gir også foreldre rom for tilbakemelding og ikke minst medvirkning.

Dokumentasjon

Fra bilder fra barnehagehverdagen til månedsbrev, halvårsrapporter og årsplan dokumenteres det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Barna blir observert og det blir tatt dokumentasjon av barnegruppen og enkeltbarn.

Barnehagen legger et etisk perspektiv til grunne i det enkeltes barn og barnegruppens observasjoner og dokumentasjoner, og behandler og oppbevarer en hver dokumentasjon i samsvar med personopplysningsloven.

Møtevirksomhet

Det holdes jevnlig møter for personalet i barnehagen. Avdelingsmøter på kveldstid en gang i måned, annenhver uke er det pedagogmøter og personalmøter holdes de månedene det ikke er planleggingsdag.

BARNEHAGENS FORMÅL

Barnehagens årsplan og virksomhet er bygget på Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager.

I Lov om barnehager Kap.1 §1 står det: «*Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.*

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering».

I våre vedtekter har vi i tillegg nedfelt egne bestemmelser (Barnehageloven § 1.a):

"Hakkebakkeskogen Barnehage skal i nær forståelse og samarbeid med hjemmet legge særlig vekt på formidling av vår kristne kulturarv og tradisjon gjennom feiring av de kristne høytider, ukentlige samlinger og tett samarbeid med Den Norske Kirke."

Vi formidler kristen-etiske fortellinger og bibelske fortellinger tilpasset barnas alder. Vi jobber også en del med de kristne høytidene, som for oss utgjør en naturlig del av årsplanen. På denne måten formidler vi vår kristne kulturarv til barna, og anerkjenner barns (og familiens) religiøsitet som noe verdifullt og viktig å ta vare på. Når vi tar opp kristne temaer og etikk legger vi stor vekt på at formidlingen skjer i en atmosfære av trygghet og glede.

Det er viktig for oss å anerkjenne barns religiøsitet som noe verdifullt å ta vare på. Derfor er vi opptatt av at familier med ulik religiøs tilknytning også skal føle seg hjemme og velkommen hos oss.

Vi ønsker mangfoldet av familier velkommen og legger godt til rette for at alle skal trives hos oss!

VIKTIG INFORMASJON

Informasjon om det som skjer i barnehagen får dere hovedsakelig på KidPlan, ellers som brev i barnas hyller og oppslag i garderoben.

Personalet i barnehagen forventer at dere viser interesse for det arbeidet vi gjør, og at dere følger med på den informasjonen som blir gitt.

Det er viktig for oss at dere følger med på planer, slik at barna kommer riktig kledd og at de har med seg det som eventuelt er påkrevd fra barnehagens side (eks. riktige klær på turdager el. karneval og lignende).

Vi har også egen hjemmeside: www.hakkebakkeskogen.barnehage.no

og Facebookside: [Hakkebakkeskogen private barnehage AS](https://www.facebook.com/Hakkebakkeskogen-private-barnehage-AS)

Barnehagen skal ha beskjed innen kl.09:15 dersom barnet er syk eller av andre grunner ikke kommer i barnehagen eller kommer senere en dag. Gi beskjed via KidPlan eller SMS.

Ta alltid kontakt med personalet når barnet bringes og hentes. Gi beskjed om noen andre enn foreldrene skal hente barnet i barnehagen.

Merk yttertøy, fottøy og skifteklær med navn og følg med på at klærne barna bruker i barnehagen er i orden. (regntøy, støvler, dresser osv.) Pass på at det ALLTID er nok ekstra tøy i barnehagen. Nok bleier /vaskeservietter til bleiebarna.

Vi feirer barnas fødselsdager i barnehagen for å gi barna en spesiell oppmerksomhet på sin dag. Vi henger ut flagget, lager krone og har en liten bursdagsamling for jubilarer der vi spiser bursdagsmat som jubilarer selv har vært med å lage i barnehagen.

Vi ønsker at barna som skal spise frokost i barnehagen kommer innen kl. 08:15. Frokosten er mellom 08:00 og 08:30, og vi ber dere respektere vårt ønske om en rolig frokost, hvor vi prøver å ikke forstyrre måltidet ved levering. Barn som kommer under frokosten, vil ikke bli møtt i garderoben, men må bli fulgt inn av foreldrene. Inne møter de oss voksne og vi tar selvsagt imot dem med åpne armer!

Vi har smøremåltid til frokost og lunsj og lager varmmat eller baker minst en dag i uken.

Frukt og knekkebrød serveres kl.14:00.

LUKK PORTEN MED BEGGE LÅSENE HVER GANG DU GÅR IGJENNOM DEN. BARE VOKSNE SKAL ÅPNE - LUKKE PORTENE.

INGEN SKAL KLATRE OVER GJERDET OG INGEN BARN SKAL ÅPNE PORTEN!

VI HAR INGEN BARN Å MISTE!!!

TILVENNING I BARNEHAGEN

Å begynne i barnehagen er en stor forandring og en sårbar periode for et barn. Behovet for det som er kjent og trygt er enormt stort, og barnet trenger derfor ekstra omsorg, trygghet, ømhet, godhet, trøst og kjærlighet i denne perioden. Når barnet begynner i barnehagen får barnet en voksen tilknytningsperson som skal hjelpe barnet til å bli trygg i denne nye barnehagehverdagen. Vi ønsker å gi barna så god og trygg tilvenningstid som mulig, og la barnet gradvis bli kjent med barnehagen i sitt eget tempo. Den første tiden har vi fokus på at barnet skal få oppleve trygghet, nærhet, bli kjent med de andre barna og de voksne sammen med barnets tilknytningsperson. Barnet skal også få bli kjent med barnehagens daglige rutiner for å skape trygghet.

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.»

(Rammeplanen, 2017, s. 33).

I barnehagen skal barnet forholde seg til både nye barn og voksne som de ikke kjenner fra før, og oppdager at det skal følge nye regler og reaksjoner som er ukjente for dem. Dette kan igjen resultere i nye atferdsmønstre som foreldre kan synes er vanskelig å håndtere. Da er det bare å ta kontakt med oss om dette. Dere er ikke alene og det er helt normalt!

Dere foreldre har best kunnskap om deres barn. Samtidig har vi i barnehagen kunnskap om hvordan deres kompetanse kan hjelpe barnet til å få en så god start og barnehagehverdag som mulig. Vi er opptatt av et godt samarbeid mellom foreldre og barnehage slik at hvert enkelt barn skal ha det best mulig i vår barnehage.

Vi setter av **minimum en hel uke til tilvenning i barnehagen**, og dersom barnet trenger flere dager ber vi dere ta hensyn til barnets behov. De aller minste trenger gjerne mer enn en uke tilvenning. Det er viktig for oss at barnet føler seg trygg hos oss før hun eller han skal være alene i barnehagen.

Vi anbefaler at barna har korte dager i oppstarten, dette er en del av tilvenningen, barnet blir hentet når det har det bra og har mestret en stund i barnehagen. Dette gir gode erfaringer og skaper trygghet. Det er viktig å skape gode rutiner for levering og henting. Vær tydelig når du går, og bestem deg gjerne på forhånd hva du vil si til barnet når du drar. Som foreldre er det ofte denne situasjonen den vanskeligste, spesielt hvis barnet viser deg at hen ikke vil du skal dra.

Det er ofte også tøft etter helg og langfri å komme tilbake til barnehagen, da kan det være lurt å planlegge på forhånd og legge til rette for at barnet kanskje trenger det lille ekstra.

Forskning sier noe om hvor lenge barn skal være i barnehagen per dag og anbefaler en «gylden middelvei», hverken for lite eller for lenge i barnehagen. (Adi-Japha og Klein, 2009).

TILVENNINGEN DAG FOR DAG

FØR OPPSTART:

Oppstartssamtale: Når barnet skal begynne i barnehagen kaller vi inn til en oppstartssamtale. Vi har satt av cirka 45 minutter til samtalen, og dere vil få innkalling på forhånd sammen med praktisk informasjon om barnehagen. I denne samtalen er vi mest opptatt av å bli bedre kjent med barnet og deres forventninger til barnehagen, slik at vi kan skreddersy en best mulig tilvenning i barnehagen. Barnet er gjerne med på samtalen. Vi bruker gjerne å vise Trygghets sirkelen fra Circle of security for å samtale med dere om hvordan vi best kan trygge overgangen fra hjemmet til barnehagen for barnet.

Besøk i barnehagen: Vi legger til rette for besøk i forkant av tilvenning. Slik blir barna kjent med hvem som er i barnehagen og lokalene. Det skaper forutsigbarhet og trygghet til den store tilvenningen. «For å trygt kunne levere barnet ditt i barnehagen, er min erfaring at det er til stor hjelp å starte tidlig med å bygge bro mellom hjemmet og barnehagen» (Mjelde, s.168).

OPPSTART: Dette er en veileder. Hver enkelt barn er forskjellige og har forskjellige behov. Vi tilpasser alle detaljene til hver enkelt tilvenning!

Dag 1: Foreldre/foresatte er sammen med barnet i barnehagen i 1-2 timer. Barnet blir møtt av sin tilknytningsperson. Vi konsentrerer oss først og fremst om å bli kjent med barnet. Foreldre får gjerne mindre oppmerksomhet denne dagen, men det tar vi igjen senere.

Dag 2: Dere er sammen med barnet 3 timer. Barnet vil være sammen med sin tilknytningsperson og med foreldre/foresatte og bli mer kjent med barna og bli kjent inne i barnehagen. Foreldre kan gjerne trekke seg litt bort, opp på en stol eller i andre enden av rommet for eksempel.

Dag 3: Nå har dere anledning til å være en lenger periode. Dere kan gjerne gå litt fra. Enten på en kort tur vekk fra barnehagen eller inn i et annet rom i barnehagen. Snakk med barnet om hva som skal skje og si tydelig «HA DET» når du går. Gå alltid ut veien hvor barnet skal ta avskjed med deg i hverdagen.

Dag 4: Nå kan dere gå i fra en litt lengre periode dersom barnet viser at det går greit. Det er viktig at dere bruker kort tid på selve adskillelsen, og at dere viser at dere er trygge på at dette vil gå bra. De voksnes følelser vil speiles hos barnet og være med på å bestemme om dette skal gå greit.

Dag 5: I dag kan barnet prøve å være alene i en lengre periode dersom barnet viser at det går fint. Det er viktig at man sier tydelig «HA DET» selv om barnet kan bli lei seg fordi det skaper mer utrygghet for dem hvis mamma eller pappa forsvinner plutselig. Det er viktig å sikre at barnet har god tilknytning til en av de voksne i barnehagen før mamma eller pappa forlater barnet i barnehagen.

SAMARBEID MED FORELDRE / FORESATTE

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

"(Rammeplan for barnehager)"

Vi verdsetter et godt samarbeid mellom foreldre/foresatte og barnehagen. For oss er det viktig med konstruktive tilbakemeldinger, både ris og ros! På den måten er dere med på å forme og påvirke innholdet i barnehagen. Både barnehagen og foreldre/foresatte er ansvarlige for å opprettholde en god dialog. Vi vil vise omsorg og forståelse ovenfor hverandre, og være gode rollemodeller som inkluderer ærlighet, tillit og engasjement for barnets barnehagehverdag. Tilbakemeldinger er viktig for at vi skal kunne svare på deres behov, og for at vi skal kunne videreutvikle oss og vårt barnehage tilbud. Vi er avhengige av et samarbeid med dere for å kunne drive en god nok barnehage og for å kunne gi barnet deres best mulig forutsetninger.

Vi er superstolte over at vi i mange år har ligget blant de beste barnehagene i Stavanger på brukerundersøkelsene!

Forventningene dere har til barnehagen er svært viktige for oss. Hva dere ønsker barnehagen skal bety for barna deres og for dere. Alt av bidrag og innspill fra dere foreldre/foresatte blir satt stor pris på. Det kan være alt fra ideer til aktiviteter og opplegg og bidrag som for eksempel bakst til forskjellige tilstelninger. Vi har faglige og erfaringsmessige ressurser som dere kan dra nytte av i bl.a. veiledning i oppdragesspørsmål, spørsmål om barnets utvikling og liknende. «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget» (Rammeplanen for barnehagen). Vi har flere arrangementer der vi inviterer foreldre, søsken og familie til å komme i barnehagen. Alt fra Luciafrokost, FN kafé, Fastelavnskafé, Påskefrokost og to dugnader i året.

Gjennom bringe- og hente situasjoner og foreldresamtaler får dere anledning til å både få og gi opplysninger om barnet deres. Vi legger også ut bilder og informasjon på KidPlan daglig. Vi ser stor verdi i at dere deler ting dere opplever sammen eller hendelser som har noe å si for deres barn. Det settes av tid til to foreldresamtaler i året, en på høsten og en på våren. Ta gjerne kontakt om dere ønsker samtale utenom dette, vi setter mer enn gjerne av tid!

Foreldremøter og samarbeidsutvalg-møter er arenaer vi bruker for at dere foreldre/foresatte skal bli hørt. Her samles vi i fellesskap og drøfter ideer og tar opp saker av viktighet. Samarbeidsutvalg møte består av eier/styrer, pedagogisk leder på Tjensvoll og Stokka samt en foreldrerepresentant, og vara fra hver avdeling. Målet for foreldremøter og SU-møter er at vi skal oppleve samhold og det skal være rådgivende og informerende, samtidig som det gir foreldrene mulighet til å påvirke barnehagehverdagen.

Vi oppfordrer alle til å lese mer på vår hjemmeside: www.hakkebakkeskogen.barnehage.no

DET VIKTIGSTE AV ALT - LEK OG VENNSKAP!

Leken har en framtrødende plass i barns liv og i barnehagen og er en viktig side ved barnekulturen. Lek er et allment menneskelig fenomen der barn har høy kompetanse og stort engasjement. Det er en grunnleggende livs - og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom. Derfor er det så viktig at vi setter av god tid til lek og uformelt samspill både inne og ute hver dag. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver sier at barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

For barna er leken ofte det viktigste i barnehagehverdagen. Her får de venner og vennskap styrkes. Gjennom lek og samspill lærer barna å forholde seg til andre. Dette er med på å gi barna økt sosial kompetanse. Nettopp å forholde seg til andre er noe av det mest vesentlige barnet lærer seg i barndommen og i barnehagen.

Vennskap må læres - i alle de små situasjoner som en møter igjen og igjen.

Vi ønsker at barna gjennom leken skal kunne ta og opprettholde kontakt med andre, kunne samarbeide, ta hensyn og vise omsorg for andre. Derfor legger vi stor vekt på at barna skal ha venner å leke med i sin barnehagehverdag. Å få delta i lek og å få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. Barn som har opplevd gode vennerelasjoner, har lettere for å etablere nye vennskap senere i livet.

I barnehagen jobber vi med å legge til rette for ulike lekemiljø både ute og inne. Vi bruker lekesoner der vi erfarer gir en ro i gruppa og gode rammer for lek. Vi tilfører leken nye elementer ved behov. Vi legger til rette for, og inspirerer til variert lek blant annet gjennom innredning av rom og bruker varierte lekematerialer og miljøer. På denne måten vil vi gjøre hverdagen til en lek for barna. Felles opplevelser som danner grunnlag for lek gjør vi ved at vi har forskjellige temaer på avdelingen. Gjennom lek, basert på tema- ser vi at barna bruker den kunnskapen de erfarer ved å leke både ute og inne. "Personalet skal fremme et inkluderende miljø der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek. Vi veileder og støtter barna ved behov" (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Vi er ute minst en gang pr dag, uansett vær. Det finnes ikke dårlig vær, bare dårlige klær. Vi legger til rette for organisert lek på utelekeplassen og på tur. Personalet inspirerer barna til bruk av natur materialer i lek.

Gjennom leken overføres barnekulturelle tradisjoner fra eldre til yngre barn. I vår barnehage får de eldste barna lære bort til de yngste. De minste observerer og får ofte leke med de som er eldre. Dette er til gjensidig læring og glede for nye vennskap.

BOKVENN

I høst startet vi opp et nytt prosjekt, bokvenn.

Dette innebærer at vi har kjøpt inn en ryggsekk. Oppi ryggsekken ligger det en lapp som skal informere foreldre om hva foreldre, i samarbeid med barnet skal gjøre når barnet har fått med seg ryggsekken hjem.

Jippii!!!

Jeg har blitt trukket ut til å være bokvenn.

Derfor har jeg med meg denne fine ryggsekken.

I den kan jeg ha med meg hvilken bok jeg vil!!

Jeg skal få lov å sitte sammen med en av de voksne i samling mens vi leser høyt fra boka.

Til mor eller far:

Når lille håpefulle har fått denne med seg hjem ønsker vi at det blir lagt med en bok til å ta med i barnehagen. Hvilken bok er fritt etter ønske fra de små. Det er likevel helt innafor å veilede mot de litt kortere bøkene og slippe unna “mursteiner” som tar +30 minutter å lese gjennom.

Ønsker de i tillegg å ha med noe annet i ryggsekken, for å vise fram er det helt i orden det også.

Lykke til med å sende med bok. Vi gleder oss til magiske lesestunder i barnehagen» 😊

Vi erfarer at barna gleder seg til hver eneste mandag, spenningen stiger og forventningene er store. Lesing fremmer språkutviklingen og skaper nærhet mellom voksne, barn og gruppen. Siden barna er i en alder fra 1-5 år, er det et stort utvalg i hvilken bok barnet tar med. Vi erfarer at dette kan være en god inngang til å forstå den komplekse verden vi lever i. Vi får ny kunnskap gjennom høytlesning og det skaper en nysgjerrighet og undring. Rammeplanen sier at: «barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirkes av alle sider ved barns utvikling» (Utdanningsdirektoratet, 2017).

ALDERSTILPASSEDE GRUPPER

KLATREMUSKLUBBEN 5ÅRINGENE

Klatremusklubben er førskolebarna i barnehagen. De følger et opplegg som heter TRAMPOLINE. Hvert barn får utdelt hver sin bok, hvor det er oppgaver som de jobber med. Oppgavene stiger kontinuerlig i vanskelighetsgrad ettersom skolestarten nærmer seg. Dette starter vi opp med umiddelbart når barnehageåret begynner.

Klatremusklubben får dra på egne opplevelsesturer og får reise på overnattingstur med barnehagen på våren før barnehageåret er over. Kjempekjekt for både store og små.

EKORNBARNA 3 - 4ÅRINGENE

Ekornbarna er de fra 3 til 4 år. I denne gruppen bruker vi mye grovmotorisk lek. For eksempel hinderløype, utelek og turer er veldig kjekt for barna i denne alderen.

I samlingsstunden forteller og prater vi, i tillegg til sanger, rim og regler. Barn i denne alderen begynner å få god kontroll på språket, og liker godt å høre historier og fortelle og prate om en historie etter de har hørt den. De hører gjerne den samme historien om igjen, derfor har vi tema som varer over tid.

BRUMLEMANN 1 - 2ÅRINGENE

De minste barna på avdelingene er i gruppen brumlemann. Med disse barna bruker vi mye sang, rim og regler og tar ofte med oss instrumenter i samlingsstunden. Trygge rammer, konkrete og gjentakelse er nøkkelord for denne gruppen. Samtidig vil vi gi dem utfordringer å strekke seg etter slik at de får en god utvikling.

Noen ganger går de eldste på tur på gruppedager, og da får brumlemann være alene i barnehagen, både ute og inne. Det gjør godt for dem å få ha barnehagen helt for seg selv. Vi ser viktigheten i å bruke grupper, slik at de minste også får "slippe til".

ANDRE GRUPPER

Noen ganger erfarer vi at barn trengte og bli delt på andre premisser enn på dets alder. Vi ser behovet for at noen grupper er etter interesse, felles behov og utgangspunkt for det aktuelle temaet og aktiviteten.

Vi ser også verdien i at de eldre barna få være med de 1-2 åringene og aktiviserer gjerne de eldste sammen med dem, til for eksempel måltid, samlingsstund og ellers lek.

KLATREMUSKLUBBEN FØRSKOLEBARNA

Her i Hakkebakkeskogen skal alle førskolebarn få glede seg til skolestart, få øve seg på å være selvstendig og gjøre skoleforberedende oppgaver. Vi er opptatt av at alle barna skal oppleve mestring, skal få være seg selv, ha gode venner og være en god venn.

Barnehagen har en egen gruppe som jobber med plan og aktiviteter for førskolebarna. Slik sikrer vi et tilpasset og innholdsrikt opplegg for de eldste i barnehagen. Denne planene får Klatremusklubben utlevert når barnehageåret starter.

Hakkebakkeskogen barnehage skiller seg gjerne ut ved at vi er en liten barnegruppe, og vi er heldige som får være så tett på førskolebarna. Vi ser hvert enkelt individ og sikrer at hver enkelt får det de trenger for å bli mest mulig klar for skolestart. Hos oss vil vi at barna skal ha et godt selvbilde, og møte skolehverdagen med god selvtillit og å være trygg på seg selv. De skal kunne bygge relasjoner og

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Mestringsfølelse gir trygghet og stimulerer til å prøve enda mer. Utemiljøet i barnehagen inviterer til varierte aktiviteter og muligheter for aktiv bevegelseslek. I tillegg bruker vi aktivt nærområdet hvor vi går turer, er i skogen, arrangerer hinderløyper, aketurer og lignende. Vi ønsker å la barna få utforske, oppleve bevegelsesglede og oppnå mestringsfølelse ved at de aktivt prøver og feiler, både med og uten voksenstøtte. Barna må få egne sansemessige erfaringer og opplevelser gjennom å bruke sin egen kropp aktivt.

Et sunt og variert kosthold er noe vi setter høyt. Så ofte det lar seg gjøre lager vi maten fra bunnen av og forsøker å ta med barna på å lage varmlunsj og andre måltider. Dette er noe som bidrar til at barna får prøve selv, får en forståelse på hvor maten kommer fra og et møte med gode råvarer. Vi legger vekt på sunne matvaner og god hygiene. Barna smører maten sin selv, og får servert variert mat, frukt og grønnsaker hver dag. Ro og et sosialt fellesskap rundt måltidet er viktig for oss.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Tidlig og god språkstimulering er viktig. Både den ikke-verbale (kroppsspråk) og verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt språk, og for å kunne fungere godt i et fellesskap. Arbeidet vårt med fagområdet kommunikasjon, språk og tekst inngår i alt vi gjør i barnehagen.

Selv om fagområdet inngår i alt vi gjør, jobber vi og aktivt med dette. Det gjør vi ved bruk av dagstavle, bøker/bildebøker, forteller eventyr og bokvenn-prosjektet. Vi har jevnlig turer til biblioteket og leker oss med språket, for eksempel ved bruk av rim, regler og ulike dialekter. Samlingsstundene er en fin arena hvor vi leser bøker, undrer oss over og har samtaler rundt det vi har lest. For de minste barna er gjentakelse og repetisjon viktig. Gjentakende bevegelsesaktiviteter til musikk er noe vi ofte gjør. I løpet av barnehagehverdagen er det bøker tilgjengelig for barna, og de ser mye i bøker, både med og uten voksenstøtte. Språket blir stadig utviklet hver dag i barnehagen, gjennom den daglige kommunikasjonen og samspillet med barn og voksne.

Det er viktig at personalet selv er bevisst på egen måte å kommunisere på, blant annet kroppsspråk, stemmebruk og at vi snakker et språk som barna forstår, men som samtidig gir utfordring ved bruk av ukjente ord og uttrykk. De voksne skal være gode rollemodeller for god kommunikasjon. Dette får vi til ved å arbeide for å legge grunnlaget for et rikt talespråk, slik at barnet kan gjøre seg forstått og kunne uttrykke sine tanker og følelser med ord, utvikle verbalspråk og språkforståelse

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Vi har et fokus på å være mye ute, både i og utenfor barnehagen. Naturen er av stor verdi og gir rom for mange opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Vi har flotte muligheter for dette i naturen og nærmiljøet ved barnehagen, og vi vil gi barna gode naturopplevelser og et aktivt uteliv. Hos oss ønsker vi at barna skal oppleve glede av å ferdes ute og få viktige erfaringer. Vi voksne ønsker å skape gode og positive holdninger som fører til at barna ser verdien av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss.

Sammen opplever vi årstidene og undrer oss over værforandringer, studerer livet i naturen «her-og-nå». Sammen skal vi eksperimentere og prøve ut enkle forsøk for å finne ut av hvordan ting virker. Et virkemiddel her er å la barna få bli kjent med tekniske hjelpemidler som vi bruker i det daglige. Ved at barna får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær og at vi tar utgangspunkt i barns nysgjerrighet, interesser og forutsetninger og stimulere dem til å oppleve med alle sanser, iaktta og undre seg over fenomener i naturen og teknologien, bidrar barnehagen med å gi barna erfaringer og kunnskaper om dette.

Når vi er ute på turer drar vi for eksempel til ulike lekeplasser, i skogen, på bondegård, på stranda osv. Vi ønsker at barna skal få oppleve mestring med utgangspunkt i egne forutsetninger i naturen. Vi ønsker å gi dem en opplevelse av at de kan klare mye, bare de er villige til å prøve seg og muligens feile, men at de allikevel er villig til å prøve på nytt, det er viktig for oss.

Ved aktiv bruk av naturen vil barna få mulighet til variert lek, stimulere sin fantasi og kreativitet. I naturen får barna bruke kroppen sin på ulike måter og får nye motoriske utfordringer

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Barna skal få lære om ulike uttrykksformer som dans, musikk, forming og fortellinger.

Målet er å utvikle barnas evne til lekenhet, kreativitet, fantasi og skaperglede og at de skal få lære å uttrykke følelser, tanker og ideer gjennom de ulike uttrykksformene.

Barna får bli kjent med bruken av ulike materialer og instrumenter.

Gjennom dette arbeidet er det viktig for oss at barna opplever glede og mestring, og at de øver på samarbeid i utførelsen av de ulike aktivitetene.

ANNTALL, ROM OG FORM

Barna begynner tidlig å vise interesse for tall og telling, tallbegrep og symboler. Vi oppmuntrer barnet til egen utforskning, og legge til rette for tidlig og god stimulering.

Målet er at barna skal lære seg å telle, forstå tallbegrep og se antallet. Barna skal lære seg former og kunne forstå forholdet mellom gjenstander.

Barna skal få erfare dette gjennom lek, hverdagsaktiviteter som å dekke bord, spille spill og ved at vi aktivt setter ord på tall, former og begreper i barnehagehverdagen. I samlingsstunden bruker vi bevisst regler og rim med tall og telling.

Vi ser viktigheten i at barna får oppleve mestringsfølelse og glede i disse aktivitetene og tilrettelegger derfor etter hvert enkelt barns behov.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Å bli kjent i nærmiljøet og med dagligdagse gjøremål og rutiner skaper trygghet for barna.

Vi ønsker at barna skal få oppleve glede av å ferdes ute og få positive naturopplevelser. Barna får trent seg på grovmotoriske aktiviteter i ulendt terreng når vi utforsker naturen og er på tur.

Gode holdninger til naturen og viktigheten av å ta vare på miljøet er en stor del av dette. Vi skal sammen oppleve årstidene og undre oss over værforandringer, studere livet i naturen "her-og-nå". Å ta vare på miljøet er gode verdier barna lærer i barnehagen.

Sammen skal vi eksperimentere og prøve ut enkle forsøk for å finne ut hvordan ting virker. Et virkemiddel her er å la barna få bli kjent med tekniske hjelpemidler som vi bruker i det daglige.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Markering av de kristne høytider er sterkt forankret i vår tradisjon, som igjen er en del av vår kulturarv. Når barna opplever at de grunnleggende verdier preger forholdet mellom de voksne i barnehagen, vil de kunne overta disse verdiene. Vi ønsker å formidle gode verdier og holdninger. En gang i uken har vi kristen/etisk samling med barna. I forbindelse med dette har vi noen ganger besøk av prest. Nestekjærlighet og empati er sentrale begrep i vårt arbeid i barnehagen og vår visjon. Barna skal også bli kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen.

Å kunne vise GODHET, omsorg og respekt for hverandre er grunnleggende verdier i vår barnehage, og dette skal vise igjen i vårt etiske arbeid sammen med barna. Gjennom å være gode voksne som viser omsorg og respekt for barn og voksen, skal vi være gode rollemodeller for barna.

Barna skal oppleve at det er satt av tid til undring og ettertanke. De skal få oppleve at vi tar med oss deres tanker og interesser inn i barnehagehverdagen. Med fokus på den viktige samtalen lar vi oss rive med og filosoferer over livet og naturens mange spørsmål.

Med fokus på likheter verdsetter vi mangfold. Vi respekterer andre religioner og livssyn, og fremhever andre religioner i vår barnehagehverdag om ønskelig.

Kjære Jesus jeg er her
du er glad i meg som jeg er.

Kjære Gud ta hånden min
slipp den aldri ut av din.
Led meg på din vei i dag
gjør meg trygg og god og glad.

Måned	Tema
September	La de små barna komme til meg
Oktober	Den barmhjertige samaritan
November	Juleevangeliet
Desember	Juleevangeliet
Januar	Den bortkomne sau
Februar	Den lamme mannen
Mars	Påskeevangeliet
April	Jesus møter disiplene

MANGFOLD I BARNEHAGEN

Vi lever i et spennende flerkulturelt samfunn, og Stavanger er en internasjonal kommune. Hakkebakkeskogen har ofte barn fra ulike kulturer. Vi legger vekt på å møte alle foreldre med anerkjennelse av forskjellighet og hverandres kultur, livssyn og verdier.

Vi er opptatt av den gode dialogen og et godt samarbeid gjennom likeverdig og utvekslende samtale.

Holdninger som bygger på respekt, tillit og trygghet skal ligge til grunn for vårt møte med barna og foreldrene, og vi er opptatt av at alle skal føle seg integrert i fellesskapet og ha mulighet til medvirkning.

God kommunikasjon og informasjon er ekstra viktig i møte med flerkulturelle familier, og vi søker gjerne hjelp fra tolk og andre instanser til dette. Barnehagen legger også vekt på å synliggjøre de ulike kulturene som er representert hos oss blant annet gjennom temaarbeid, matlaging og FN dagen.

Gjennom hverdagslige aktiviteter og i lek med andre barn og voksne, stimuleres norsk kunnskapene. I enkelte tilfeller søkes det etter tospråklige assistenter som hjelper barna å forstå og bli forstått. Det vil også føre til at kommunikasjonen mellom foreldre og ansatte blir bedre og bidrar til integrering av disse familiene.

Stavanger kommune tilbyr morsmålsassistent til fremmedspråklige barn i alle barnehager.

BARN SOM TRENGER EKSTRA STØTTE

I Hakkebakkeskogen barnehage har vi enkelte barn som trenger ekstra hjelp og støtte i hverdagen. Det vil si barn som må ivaretas gjennom ekstra tiltak for å få et best mulig barnehagetilbud. I slike tilfeller vil alltid foreldre/ foresatte bli kontaktet først, før andre faginstanser blir koblet inn.

Andre faginstanser kan være PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste), spesialpedagogisk team, barnevern, logoped, fysioterapi, og Johannes læringscenter. Sammen med disse instansene har barnehagen ansvar for kartlegging og utredning slik at tiltak blir satt i gang.

Personalet i barnehagen har taushetsplikt og informasjon skal ikke utveksles uten foreldrenes samtykke.

Vi har meldeplikt til barnevernet og i den forbindelse opphører vår taushetsplikt dersom saken tilsier det.

DE MINSTE BARNA

Tilknytning - et viktig begrep i arbeidet med de minste barna. De aller minste barna søker trygghet hos en eller noen få voksne for å sikre sin egen trygghet og overlevelse. Trygghet er det grunnleggende i de minste barnas liv, for å kunne komme seg ut i verden, for å utforske, leke og lære må de føle seg trygge. For at barna skal føle seg trygge, må vi legge til rette for god nok tilknytning. Dette jobber vi som voksne i barnehagen med hver eneste dag, slik at deres barn kan føle seg trygge og «hjemme» hos oss. «Små barn er avhengig av gode relasjoner til trygge voksne. Det er i den trygge relasjonen barnet ditt søker trøst, støtte og hjelp til å håndtere følelsene sine» (Mjelde, s. 173).

Når foreldrene går fra barnehagen søker de minste nærkontakt fra de voksne i barnehagen og bruker dem som utgangspunkt for lek og samspill med de andre barna.

Små barn kan oppleve høyt stress i foreldrenes fravær uten at de klarer å dempe denne følelsen. Forskning viser at barn har høyere kortisolnivå (stresshormon) i barnepass utenfor hjemmet enn når de er hjemme (Vermeer og van IJzendoorn, 2006). I barnehagen jobber vi derfor aktivt og målrettet for at barna skal oppleve trygg tilknytning til minst en av de voksne på avdelingen. Hvert barn får en tilknytningsperson ved oppstart i barnehagen. Dette kan av og til ta tid, men det er viktig for barnets videre trivsel og utvikling i barnehagen.

Hvert barn er unikt og det kreves ekstra sensitivitet og omsorg fra den voksne for å bli kjent med den enkelte, deres behov og følelsesuttrykk.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring.» (Kunnskapdepartementet, 2017)

I hverdagen bruker vi aktivt aldersinndelte grupper (se side 18). Slik legger vi til rette og sikrer at hvert barn får aktiviteter, erfaringer og opplevelser på sitt nivå. Slik oppnår de mestringsfølelsen. Av og til har de minste samlinger alene, slik får vi tilrettelagt med rim, sanger og regler på deres nivå.

De minste barna skal oppleve at det er morsomt, trygt og godt å være i barnehagen. De skal få oppleve alle fordelene ved å være en liten intim barnehage, hvor det er enkelt for en liten å orientere seg og føle seg hjemme. De skal erfare at de bli møtt og forstått av voksne som er oppriktige i sin omsorg for det enkelte barnet. Her hos oss har vi et trygt og lite miljø der vi blir godt kjent med alle barna og de voksne. Vi ser og legger vekt på det enkeltes barns behov. Vi som jobber i barnehagen rapporterer bleieskift, soving og andre ting som skjer i løpet av barnehagedagen, slik formidler vi at barnets behov blir dekket og hvordan dagen har vært.

LÆRING I HVERDAGSAKTIVITETENE

Det er mye ”skjult” pedagogikk, omsorg og læring i barnehagehverdagen, og med ”skjult” mener vi at den ligger der - i alle hverdagsaktivitetene, i de dagligdagse gjøremål som preger samspillet mellom barna og de voksne i barnehagen.

Hverdagspedagogikken ligger forankret i selve rammen som strukturerer barnehagedagen, og da snakker vi spesielt om måltidene, garderobesituasjonen, og stell med bleieskift/toalettbesøk. Disse tre områdene er blant de viktigste mestringsområdene for barna i hverdagen.

MÅLTIDENE:

Skape en god ramme og stemning hvor alle kan få gjennomført måltidet på en god måte.

Opplive tilhørighet i gruppe, sosialt fellesskap.

Lære å smøre selv, hjelpe andre, vente på tur, utøve vanlig bordskikk, dekke bord, telle, lære om mat og kosthold.

GARDEROBESITUASJONEN:

Barna skal lære seg å bli mest mulig selvstendige i påkledningen og velge klær etter vær.

STELLESITUASJONER:

Dette er den perfekte situasjonen for den nære en-til-en kontakten mellom barnet og den voksne. De minste får omsorg og stell, og får øve på pottetrening. De store øver på å gå på do uten voksenstøtte.

Vi har open-door-policy: Det innebærer at en voksen tar aldri med seg et barn bak en lukket dør.

CIRCLE OF SECURITY - COS

TILKNYTNING I BARNEHAGEN

For oss er kvalitet i barnehagen ensbetydende med kvaliteten på nærheten og omsorgen den voksne gir til det enkelte barnet. Tilknytningen som skapes i den gode og nære relasjonen mellom barna og de voksne i barnehagen er derfor vårt hovedfokus. Viktigheten av nærhet til det enkelte barn sitter i veggene hos oss og har vært en sentral del av vårt pedagogiske grunnsyn i absolutt alle år.

Barna søker den voksne jevnt og trutt i hverdagen, enten for å sitte på fanget, lene seg litt inntil deg, få en klem eller for å bli trøstet og sett. De trenger rett og slett å lades på trygghet og kjærlighet. De voksnes gode blikk, varme smil, omsorgsfulle fang og en klem bidrar til denne ladingen. Når barna kommer til oss for lading, er det fordi de trenger denne kontakten for å stabiliseres og kjenne ro inni seg, for å kunne leke og lære etterpå.

De voksne er aktivt tilstede og tilgjengelige, slik at de kan se og tolke barnas behov, og møte dem på en god og vennlig måte.

Nyere forskning har vist at nettopp denne trygge nærheten er med på å legge selve grunnlaget for all videre læring og danning. Modellen til høyre viser oss hvordan vi kan forså barnets behov og hva de trenger for å kjenne seg trygge og ivaretatt.

ÅRSHJUL FOR BARNEHAGEN Det blir sendt ut årshjul med nøyaktige datoer ved oppstart.

AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER	JANUAR
Oppstart og tilvenning nye barn	Brannvernuke/ nasjonal brannøvelse	Trygg trafikk uke/ Refleksdagen internasjonal uke/ FN kafé for foreldre		Nissefest for barna Luciafrokost for foreldre	
Foreldremøte Planleggingsdag	Dugnad	Foreldresamtaler	Planleggingsdag	Romjulstengt	Planleggingsdag

FEBRUAR	MARS	APRIL	MAI	JUNI	JULI
Fastelavnskafé for foreldre Karneval		Påskefrokost for foreldre Påskeferie Stengt	17. Mai feiring	Utflukt til Ørnhaug Sommerfest	Uke 29 og 30 Stengt
	Foreldresamtaler Foreldremøte	Foreldresamtaler Planleggingsdag	Dugnad Planleggingsdag		Uke 28 og 31 kan det arrangeres felles barnehage

VIRKSOMHETSLEDER HAR ORDET

Som virksomhetsleder har jeg det øverste faglige ansvaret i barnehagen og er retningsgivende for det pedagogiske arbeidet.

Vi kaster oss ikke på trender, men er tro mot visjonen og det vi i vår barnehage anser som det viktigste av alt og som er nedfelt i vår visjon: *Kompetente barn og nærværende voksne*.

Det var den danske barnepsykologen Jesper Juul som lanserte begrepet «Ditt kompetente barn». En flott bok som vi har latt oss inspirere av da vi formet barnehagens visjon.

Med det mente han at barn helt fra fødsel av er komplette små mennesker. Det betyr ikke at de kan alt, men at de må møtes med respekt og forståelse av seg selv som subjekt - akkurat der de er. De er NOEN, og denne NOEN har en stemme og en egen verdi! Og de har evne til å uttrykke egne behov, trivsel og trygghet osv.

For å kunne forstå å se det enkelte barn, hva det opplever og føler, så må vi voksne som arbeider med barna ha god relasjonskompetanse. Kompetente barn trenger kompetente voksne. Vi blir alle til i relasjon med andre. Derfor er det så viktig at barn møter gode voksne som kan ta vare på å trygge barnas selvfølelse og som forstår barnas følelsesmessige behov både ut ifra hva de har med seg i bagasjen hjemmefra og ut i fra her og nå situasjonen i barnehagehverdagen. Samspillet skal foregå på barnets premisser og den voksne skal ta tak i det barnet er opptatt av.

Hele personalet deltar derfor på ulike kurs, får veiledning, og må lese fagstoff som gir den nødvendige kompetansen.

Dette er kjernen i vårt pedagogiske arbeid, og fokuset er å bygge den gode relasjonen mellom barna og de voksne i barnehagen, og ikke minst jobber vi for å skape et positivt fellesskap mellom barna i barnehagen.

Å bli møtt på egne behov og følelser, og å kjenne trygghet og trivsel er det aller viktigste for at barna skal ha grunnlag for danning og læring i barnehagen. For barn er læring en naturlig del av livet, de er naturlig nysgjerrige og utforskende og de søker å mestre. I denne utforskningen trenger de ulik form for støtte av oss voksne. Noen trenger mer og noen mindre. Når barn er sammen med noen de har en god relasjon til vil situasjonen være preget av gode følelser. Dette vil igjen fremme barnets kapasitet og lyst til mer utforskning og læring. Små barns læring handler også om at vi kan gripe øyeblikket, være sensitive og kreative, og bruke mulighetene i barnehagehverdagen.

Som fagleder er det min jobb å holde fast ved og løfte frem barnehagens visjon når barnehagens pedagoger arbeider med planene for barnehagen. Jeg leder arbeidet med hvilke kurs og fagstoff vi skal dykke inn i hvert år, for å holde oss faglig oppdatert og utvikle oss videre.

Sammen med styrer, Camilla og barnehagens pedagoger, legger vi planer og for å få teori ut i praksis. Vi får gode tilbakemeldinger på at foreldre ser at vi vektlegger dette i vårt arbeide.

Det går som en **rød tråd** gjennom denne årsplanen og ut i praksis i barnehagens hverdag.

Hilsen Gry 😊